

Otázka: Dárcovství krve

Předmět: Biologie, Ošetrovatelství

Přidal(a): Karolína

Obsah

- Úvod
- Proč darovat krev?
- Základní informace
- Průběh darování krve
- Riziko příjemce krevní transfuze
  - Výskyt nemocí přenosné krví zvyšuje
- Použití krve
- Závěr
- Zdroje

1 Úvod

Téma dárcovství krve mi přišlo velmi zajímavé. Krev je pro nás velmi vzácná tekutina, kterou nijak nelze nahradit. Každý vhodný dárců může někomu zachránit život. Dle mého názoru je krev ten nejcennější dar, který můžeme darovat. Každý z nás se může dostat do situace, kdy je pro něj darovaná krev opravdu velmi důležitá a může mu zachránit život.

2 Proč darovat krev?

Jak jsem již psala v úvodu, krev je velmi vzácná a důležitá pro život. Bohužel vědci ještě nenašli způsob, jak krev vyrobit uměle. Průměrně každý občan České republiky za svůj život dostane 5x transfuzi a 14x lék vyrobený z krve. Kdyby nebylo ochotných dárců, lidé by neměli tak velké šance na uzdravení. [1] Proto je pro nás každý dárcce důležitý.

3 Základní informace

Každý dárcce musí být zdravý a neměl by užívat žádné léky. Dárcce musí být ve věku od 18 do 65 let a vážit nad 50Kg. Při darování plazmy a krevních destiček 60Kg. Ženy mohou darovat krev co 4 měsíce, tedy 3x do roka, přičemž nesmí darovat v průběhu menstruace, muži co 3 měsíce. Při darování plazmy platí interval 4 týdny a u krevních destiček týdny 2. [4]

Před odběrem krve by dárcce neměl alespoň 24 hodin požit alkohol a jíst tučná jídla. Naopak je důležitý příjem tekutin a snídaně, která se skládá z dietní stravy, jako například rohlík a čaj. [5]

Důležitá je také krevní skupina. Typy skupin jsou A +, A-, B+, B-, AB+, AB-, nebo 0+, 0-. Příjemce může přijímat obvykle jen krev své skupiny. Výjimka je u skupin AB+, kdy pacient může přijímat všechny typy skupin. Nebo krevní skupina 0- , která je naopak univerzální dárcce, ale přijímat může pouze krev 0- skupiny. [6] [7]

4 Průběh darování krve

- Po příchodu do krevního centra požádáme pracovníky o odběr krve pro dárcovství.
- Na oddělení předložíte svůj průkaz totožnosti a vyplníte dotazník.
- Zdravotní sestra si odebere vzorek krve, z něhož se zjistí, zda přišel vhodný dárcce.

- Poté je dárce na konzultaci s lékařem, který se ptá na prodělané nemoci a problémy daného člověka.
- Pokud je dárce vhodný, může jít na samotný odběr krve, kde je odebráno 450 mililitrů krve, který trvá osm až dvanáct minut. Pokud člověk daruje plazmu či krevní destičky, proces trvá 40-90 minut a je prováděn s využitím speciálního přístroje, který umožňuje oddělit složky krve hned při odběru.
- Každý dárce dostane před odběrem krve čaj společně s rohlíkem, po odběru kávu a oplatky. Navíc dostane stravenku v hodnotě 50 Kč a proplacené jízdné. Dárce si také může vzít volno v práci.
- Za pravidelné dárcovství je možná peněžní odměna. [4]

5 Riziko příjemce krevní transfuze

Pro každého příjemce krve se vyskytuje riziko infekce. Nejčastěji žloutenka typu B a C nebo AIDS. Proto se musí krev dárce vyšetřit, zda je vhodná pro příjemce. Zjišťuje se HBV, HIV, HCV a syfilis.

5.1 Výskyt nemocí přenosné krví zvyšuje...

- Rizikové sexuální chování,
- pohlavní styk s osobou HIV pozitivní nebo nemocí AIDS,
- střídání sexuálních partnerů,
- prostituce,
- pohlavní styk s osobou užívající drogy,
- úzký kontakt s osobou, infikovanou žloutenkou,
- výskyt Creutzfeldt – Jakobovy choroby v rodině,
- tetování, piercing, akupunktura apod.,
- endoskopické vyšetření,
- transfuze,

- léčba přípravky lidského původu,
- operace,
- pobyt ve vězení,
- alkoholismus,
- užívání injekčních drog, steroidů nebo hormonů nepředepsaných lékařem.

Jako riziko se také považují některé léky, které dárce užívá nebo užíval. Také nemohou darovat krev lidé, kteří užívají léky na léčbu akné, lupénky nebo dokonce vypadávání vlasů. [3]

6 Použití krve

Krev je využívána v dialyzačním programu, při operacích, léčbě chudokrevnosti a zhoubných nádorů nebo onemocnění krve tvorné tkáně. Také při léčbě těžkých úrazů, kde dochází k velké ztrátě krve. Nebo pro výrobu léčiv z plazmy. [4]

Lidé s těžkým popálením také potřebují darovanou krev a hemofilici potřebují darovanou krev, aby mohli žít normální život. [6]

7 Závěr

Myslím, že kdo nemá problémy s odběrem krve a není nevhodný dárce, měl by se rozhodnout pro dárcovství. Každý by měl mít tu šanci na uzdravení. Já osobně odběry krve ráda nemám, ale jednou bych tento problém chtěla překonat a stát se dárce. Doufám, že každý, kdo si přečte tento referát, dojde k názoru, že dárcovství je důležité a pokud není dárce, brzy se jim stane.

8 Zdroje

- [1] Proč darovat krev – Krevní centrum – Fakultní nemocnice Ostrava. Fakultní nemocnice Ostrava [online]. Copyright © Fakultní nemocnice Ostrava 2009 [cit. 25.10.2018]. Dostupné z: <https://www.fno.cz/krevni-centrum/proc-darovat-krev>
- [2] [online]. Dostupné z: <https://nemocniceprostejov.agel.cz/pracoviste/oddeleni/transfuzni-stance/informace-pro-darce/proc-darovat-krev.html>
- [3] Fakultní nemocnice Ostrava [online]. Copyright © [cit. 29.10.2018]. Dostupné z: https://www.fno.cz/documents/krevni-centrum/FNO_skladacka_rub.pdf
- [4] Informace pro dárce krve | Všeobecná fakultní nemocnice v Praze. Úvod | Všeobecná fakultní nemocnice v Praze [online]. Copyright © 2012 Všeobecná fakultní nemocnice v Praze, U Nemocnice 499 [cit. 30.10.2018]. Dostupné z: <http://www.vfn.cz/pracoviste/kliniky-a-oddeleni/fakultni-transfuzni-oddeleni/informace-pro-darce-krve/>
- [5] Kdy a kde lze darovat? – Strana 4. [online]. Copyright © uvn.cz 2018 [cit. 30.10.2018]. Dostupné z: https://www.uvn.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=600&Itemid=560&lang=cs&limitstart=3
- [5] Krevní skupiny. Nabla – škola ve Vašem počítači [online]. Dostupné z: <http://www.nabla.cz/obsah/biologie/kapitoly/biologie-cloveka/krevni-skupiny.php>
- [6] Informace o dárcovství | Daruj krev. [online]. Copyright © 1997 [cit. 31.10.2018]. Dostupné z: https://www.rozhlas.cz/informace/darujkrev/_zprava/1355123
- [7] Krevní transfúze – Wikipedie. [online]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Krevn%C3%AD_transf%C3%BAze